

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1890, kl. 11 f. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 3, i anledning af väckt motion angående inskränkning i den rätt till försäljning af maltdrycker, som tillkommer tillverkare af sådana drycker.

Uti en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 13, som blifvit till utskottet remitterad, har herr Ölander föreslagit: att Riksdagen ville uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i nu gällande lagstiftning angående vin- och maltdrycker m. m., att, der tillverkare af maltdrycker håller sådana drycker till salu medelst kringföring, och oordningar deraf föranledas, Konungens befallningshafvande må ega att, sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom i stad magistraten och å landet kommunalnämnden blifvit hörda, för viss tid eller för alltid förbjuda sådan tillverkare all dylik försäljning inom en eller flera kommuner eller ock föreskrifva sådana inskränkningar i berörda försäljningsrätt, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

Redan vid 1888 års riksdag väckte herr Ölander en motion i enahanda syfte, hvilket han dock då ansåg kunna vinnas genom ett tillägg till 15 § i kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning

af vin, maldrycker m. m. den 24 oktober 1885 af innehåll, att hvad som i nämnde paragraf funnes stadgadt om rättighet för magistrat och kommunalnämnd att under vissa förhållanden förbjuda handlande att hålla maldrycker till salu äfven skulle gälla om tillverkare af maldrycker, då han till försäljning kringförde eller läte kringföra sådana drycker.

Första Kammarens första tillfälliga utskott, som hade sistnämnda motion till behandling, anförde i deröfver afgifvet utlåtande: att, då handlandenas rättighet till försäljning af maldrycker blifvit genom tid efter annan utkomna lagbestämmelser så inskränkt, att hvarje missbruk från deras sida, ledande till oordningar och allmänna lugnet störande uppträden, måste anses vara i väsentlig mån förebygdt, det skulle vara oegentligt, om lagstiftningen icke vidtog några åtgärder till förekommande äfven af de missbruk, som i berörda afseende kunde föränledas genom den utaf tillverkare af dylika drycker bedrifna försäljning. Häri-genom skulle lätt det välgörande inflytande kunna äfventyras, som med de redan tillkomna lagbestämmelserna åsyftades, och de försäljningsmissbruk, som på *ett* håll afvärjts, på ett annat håll återkomma i så mycket större skala, som konkurrensen med andra försäljare förminskats. Utskottet ansåg nemligen, i likhet med motionären och, såsom utskottet hade anledning antaga, äfven i likhet med de flesta jurister, att ölbryggerierna icke vore i fråga om föryttrandet af sina tillverkningar bundna af de i 1885 års förordning för handlande och andra föreskrifna inskränkningar i rättigheten till försäljning för afhemtning af ifrågavarande drycker. Härtill gäfve hvarken nämnda förordning eller kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet af den 18 juni 1864 någon anledning. Vid sådant förhållande kunde utskottet ej annat än instämma med motionären deri, att något lagstadgande vore erforderligt på det att ej tillverkaren måtte såsom hittills intaga en framför alla andra försäljare af maldrycker gynnad ställning. Å andra sidan åter kunde utskottet ej förbise, att maldrycker, måttligt njutna, vore icke blott oskadliga, utan äfven stärkande och närande, samt att så väl tillverkning som försäljning af desamma sålunda vore en både lofflig och i många afseenden äfven nyttig näring, i hvars utöfvande lagstiftaren endast i högsta nödfall och undantagsvis borde hämmande ingripa. Utskottet hade därför, lika med motionären, icke ansett någon allmänt gällande föreskrift om viss bestämd inskränkning häri böra omedelbart i lag meddelas, så mycket mindre som olika förhållanden i skilda delar af landet kunde göra en dylik inskränkning på det ena stället lika öfverflödig, som på ett annat af behovet påkallad. Utskottet funne vidare

den ifrågasatta inskränkningen icke i något fall böra utsträckas till den försäljning till afhemtning, som af tillverkaren idkades på hans kontor eller på sjelfva tillverkningsstället, vare sig omedelbarligen eller medelst dit ingående requisitioner och deraf föranledda försändningar af det reqvireerade till reqvirenterna, utan endast böra afse den försäljning, som under maltdryckernas kringförande i stad eller på landet för bryggeriernas räkning bedrefves med samma drycker. Något annat slag af försäljning torde väl ej kunna till skada för det allmänna missbrukas.

Beträffande åter sjelfva arten af inskränkningen och sättet för densammes meddelande, kunde utskottet för sin del ej fullt gilla motionärens förslag. Att inom en kommun, der försäljning af nu ifrågavarande beskaftenhet föranledt oordningar, helt och hållet för alltid eller för viss tid förbjuda densamma, kunde väl kanske i allmänhet vara lämpligt och erforderligt, men det låte dock tänka sig, att förhållandena kunna vara sådana, att en ringare inskränkning i försäljningsrätten, såsom dess förbudande på någon viss allmän väg eller större samlingsplats, vid någon viss lastageplats, fabrik eller annan inrättning, eller å viss eller vissa tider, skulle kunna vara för ändamålet tillräcklig; och hvad anginge sättet för förbudets meddelande, förefölle det utskottet icke vara fullt välbetänkt att i första hand åt kommunalstyrelsen öfverlåta en rätt, som, om man också finge antaga, att något missbruk dermed till det ena eller andra bryggeriets förmån eller skada icke gerna vore att från en dylik myndighet befara, möjligheten härtill dock stode öppen, och derigenom kunde gifva bryggeriegaren anledning betvifla rättvisan af de mot honom vidtagna åtgärderna. Utskottet hade därför tänkt sig, dels att magten att genom förbud inskränka tillverkarens ifrågavarande försäljningsrätt bäst och med största trygghet borde kunna öfverlemnas åt högsta polismyndigheten inom orten, som å ena sidan väl borde hafva samma intresse för lugnets bevarande och ordningens upprätthållande som kommunalstyrelsen och å andra sidan vore underkastad embetsmannans ansvar för sina beslut, dels att denna magt icke borde inskränkas blott till att helt och hållet förbjuda den försäljningsrätt, hvarom nu vore fråga, utan äfven att i den rigtning, här ofvan blifvit antydt, föreskrifva sådana inskränkningar i densamma, som kunna vara för ändamålet erforderliga. Klart vore äfven, att dylika förbud eller inskränkningar icke borde meddelas, utan att den, hvars rätt är i fråga, äfvensom vederbörande ortmyndighet blifvit hörda.

På dessa skäl hemstälde utskottet, att Första Kammaren ville för sin del besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t af alldeles enahanda innehåll, som herr Ölander i sin nu föreliggande motion föreslagit.

Detta utlåtande blef af Första Kammararen utan votering bifallet, hvaremot medkammararen emot dess andra tillfälliga utskotts tillstyrkande ej biträdde Första Kammarens beslut.

Herr Ölander har i nu föreliggande motion anfört, bland annat, följande:

De skäl, som sålunda redan blifvit anförda till grund för ofvanberörda förslag, qvarstå ännu och hafva blifvit än ytterligare stärkta genom det sätt, hvarpå bryggeriegarne, åtminstone inom den ort jag representerar, fortsatt och till och med, gynnade af motionens utgång, utvidgat den deri anmärkta utsäljningen af sin tillverkning. Då så många skrankor uppförts för hindrande af förderfliga missbruk af malt-drycksförsäljningen, utöfvad af andra personer, synas väl icke heller missbruk af dessa dryckers tillverkare böra lemnas alldeles opåaktade; och det torde väl ej kunna förnekas, att en försäljning, utöfvad från på alla vägar och stigar kringfarande ölvagnar, dervid det inköpta tillåtes att på stället invid ölvagnen förtäras, är ett missbruk fullt ut lika stort som det, hvartill en handlande gör sig skyldig, som låter det hos honom inköpta ölet förtäras på stället.

Som jag härjemte har anledning antaga, att berörda missbruk under tiden från 1888 års riksdag mer och mer utbredt sig äfven inom andra orter och att en stor del af dem, som vid nämnde riksdag röstade emot förslaget, numera erfarit sanningen af de uppgifter jag då lemnade och kommit till insigt om behofvet af ett lagstadgande i berörda afseende, har jag ansett mig nu böra å nyo framlägga nämnda förslag med de ändringar och inskränkingar, hvarmed detsamma förut blifvit af Första Kammararen antaget.

Utskottet, som anser de af Första Kammarens första tillfälliga utskott vid 1888 års riksdag anförda skäl till stöd för den då föreslagna och af Första Kammararen antagna skrifvelsen fortfarande ega giltighet, får med anledning häraf hemställa,

att Kammaren behagade för sin del besluta att uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i nu gällande lagstiftning angående vin och maltdrycker m. m., att, der tillverkare af maltdrycker håller sådana drycker till salu medelst kringföring, och oordningar deraf föranledas, Konungens befallningshafvande må ega att, sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom i stad magistraten och å landet kommunalnämnden blifvit hörda, för viss tid eller för alltid förbjuda sådan tillverkare all dylik försäljning inom en eller flera kommuner eller ock föreskrifva sådana inskränkningar i berörda försäljningsrätt, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

Stockholm den 21 april 1890.

På utskottets vägnar:

SIGFRID WIESELGREN.
